

A portrait of a middle-aged man with a shaved head and a goatee, wearing a black suit jacket over a black button-down shirt. He is holding a large bouquet of red roses in his left hand. The background is a dark, textured grey.

JUSSI LEHTINEN
PETTERI ALA-KIVIMÄKI

CONCIERGE

VIP-erikoismies

T A M M I

**JUSSI LEHTINEN
PETTERI ALA-KIVIMÄKI**

CONCIERGE

VIP-erikoismies

tammi

80 VUOTTA

© Jussi Lehtinen, Petteri Ala-Kivimäki ja Tammi 2023
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
ISBN 978-952-04-4882-0
Painettu EU:ssa

SINGAPORE

Olen säätäjien säätäjä. Concierge. Järjestän asiakkailleni mitä vain laillista rahasta. Lennän useita satoja kilometrejä vetääkseni tyhjän asunnon wc:n, lataan haulikon ja organisoin lentokoneen, helikopterin, kartanon, hulppeat juhlat, kokonaisvaltaista huolenpitoa sekä närästyslääkkeen.

Mutta palveluni on ennen kaikkea ihmisten kanssa toimimista. Siinä olen mielestäni aika hyvä. Erikoismies: sopiva sekoitus nöyryyttä, energisyyttä, kovuutta, herkkyyttä ja röyhkeyttä.

Se ihmisvaisto, mikä minulle on kehittynyt, on tullut vuosien myötä, kun olen käsitellyt erilaisia ihmisiä ja ollut heidän kanssaan tekemisissä. Taito on kehittynyt kohdatessa ihmisiä, joita olen yrittänyt ymmärtää, ja monista vaikeista tilanteista, joihin en olisi halunnut joutua. Sen taidon ansiosta miljardöörit halaavat minua tai tunnustavat minulle rakkauttaan säännöllisesti parin päivän tuttavuuden jälkeen. Minua, entistä multisiltalaista kiljunkeittäjää ja rikollisen poikaa. Juuri menneisyyteni vuoksi saatan hätkähdyttää mutta en hätkähdä.

On vaikeaa yltää miljardööriksi, mutta vielä vaikeampaa on houkutella kymmeniä miljardöörejä samaan paikkaan samaan aikaan. Aasialainen suurpankki on onnistunut jälkimmäisessä. Pankin vuosittainen yksityistilaisuus Singaporen

Gran Prix'n yhteydessä on kerännyt noin 50 miljardööriä Singaporen National Galleryn katolle.

Minäkin olen paikalla. Kutsuttuna vieraana. Minulla ei ole koskaan ollut miljardia euroa, dollaria, ei edes markkaa, korkeintaan miljoona, ja sekin vain hetken – myytyäni erotiikkaravintolan. Minusta tuntuu, että olen kyllä tuhlannut miljardin.

Tarvittaessa teen töitä pari vuorokautta putkeen nukkumatta kolmen vahvan kahvikupin voimalla, mutta sen vastapainoksi olen nautiskelija. Arvostan sitä, mitä ympärilläni nyt näen ja koen. Marina Bay Sandsin kasinohotellin kolme tornia vasemmalla ja Singaporen pilvenpiirtäjärykelmä oikealla loistavat iltavalaistuksessa. Sanotaan, että Singapore on parhaimmillaan pimeän aikaan. Alapuolella hohtaa ja kuuluu Singaporen F1-rata, jossa kilpaillaan viikonloppuna.

Valkoinen pellavapaita on oiva valinta kuumaan ja kosteaan iltaan. Samoin viileä samppanja, jota tarjoilijat kaatavat vaivihkaa lisää lasiini. Ainoa kauneusvirhe on kaulassani roikkuva erikoiskululupa.

Miljardöörit ovat nuorekkaita ja rennosti pukeutuneita, he seurustelevat hyväntuulisesti. Toki suurin osa meistä osallistujista ei ole miljardöörejä, mutta pankin tapahtumaan pääsevät vain harvat ja valitut. Kovin monta suomalaista ei ole täällä käynyt.

Minulla on aina ollut äärimmäisen vilkas mielikuvitus, varsinkin lapsena, mutta tätä hillityn ylenpalttista iltaa en osannut kuvitella tai edes unelmoida siitä pikkupoikana. En edes silloin, kun nuuhkin päihtymistarkoituksessa kaksitahtibensaa Tunturi-mopon tankista lähiökerrostalomme pyörävarastossa.

Matkani Tampereen Multisillan matalan tulotason klassisesta betonilähiöstä singaporelaisen museon katolle miljardöörien miellyttävään seuraan on ollut huomattavasti pidempi ja värikkäämpi kuin mitä kartta näyttää.

Äitini olisi pakahtunut ylpeydestä minut nähdessään. Isäni sen sijaan pettyi minuun raskaasti. Hän halusi, että minusta olisi tullut rikollinen.

Olisin varmasti hyvä rikollinen. Osaan käsitellä ihmistä. Sillä taidolla saa aikaan paljon hyvää ja pahaa. Tiedän, kuinka pitkälle raajat, nivelet ja mieli taipuvat.

Tiedän, miten ihmisen saa juoksemaan pelokkaana pakoon tai hymyillen syliin. Luulen, että perin tämän lahjakkuuden isältäni aivan kuten ulkonäköni. Olen kasvoiltani kuin ilmetty isäni.

Isäni oli tappaja, alamaailmassa arvostettu ja vaikutusvaltainen mies.

Onneksi äitini oli kiltti kukkakauppias, joka näki maailman kauniina. Häneltä perin luonteeni.

Allamme Singaporen National Galleryssa on paljon arvokasta taidetta. Siitä isäni olisi innostunut.

VIIKIN KARTANO

Vuosi 1973 oli merkittävä isälleni. Hän sai minut ja Akseli Gallen-Kallelan taulun, mutta menetti molemmat.

Isäni Osmo ”Oppo” Lehtinen asui perheineen Tampereen Kaukajärvellä Haiharan kartanon tiloissa, jossa hän hoiti hevoseja. Lehtisen veljeksillä oli siellä kymmeniä ravihevoseja. Haiharan kartanon omistaja Gunvor Ekroos oli isoveljeni Jyrkin sylikummi.

Isäni ja hänen ystävänsä Risto tapasivat Tammelan torin laidalla muutaman rahamiehen, jotka kysyivät, olisiko kaksikolla kykyä ja mahdollisuutta hankkia arvotaidetta. He maksaivat hyvin, jopa etumaksun. Kyllähän isäni tiesi kartanon, jossa sellaista oli.

Isälläni oli kahdeksan sisarusta, ja yksi hänen veljistään oli töissä Nokialla Viikin kartanossa, jonka omisti Procopen suku. Siellä oli paljon taidetta. Miehet sopivat hinnasta ja tekivät sopimuksen.

Eräänä heinäkuun yönä, kun tila oli tyhjillään, Viikin kartanon pihaan kaartoi varovasti auto. Kuski jäi autoon, ja isäni ja Risto murtautuivat sisään päärakennuksen lastenhuoneen ikkunasta. Isäni tiesi, että isäntäperhe oli kesämökkillään Ahvenanmaalla, joten riskejä ei juuri ollut. Kartanossa oli äskettäin tehty remontti, jonka jäljiltä taulut olivat vielä lattialla siistissä pinossa. Isäni pläräsi tauluja taskulampun valossa

ja ojensi haluamansa taideteokset rikoskumppanilleen, joka asetteli ne lakanan päälle.

Murtokolmikko vei kartanosta kaikkiaan 18 taulua, 35 kiloa hopeaesineitä, kuten lautasia ja samovaareja, sekä yhden kirjoituskoneen.

He tiesivät, että kaikki kartanon taulut olivat hintavia, mutta niitä oli liikaa. Varkaat heittivät 13 taulua metsään Ylöjärvellä ja kätkivät loput viisi teosta läheiseen latoon heinien alle.

Saalis oli silti liian iso. Yksi tauluista oli Akseli Gallen-Kallelan öljyväriyö ”Talvimaalaus”. Akseli Gallen-Kallelan taide kuuluu Suomen kärkikastiin, ja ”Talvimaalauksen” arvoksi arvioitiin kymmeniä tuhansia markkoja.

Lisäksi kartanosta katosi Borbuksen 1500- ja 1600-lukujen taitteessa maalama ”Miehen muotokuva”, jonka arvo oli mittaamaton.

Seuraavana päivänä Procopet palasivat kotiinsa Ahvenanmaalta, ja varkaus paljastui. Uutisissa puhuttiin Pohjoismaiden suurimmasta taideryöstöstä ja Euroopasta Suomeen kantautuneesta taiderikosaallosta.

Teokset tilanneet miehet pelästyivät huomiota ja vetäytyivät – paitsi yksi. Helsinkiläinen johtaja maksoi Helmi Biesen maalauksesta isälleni 1300 markkaa ja kätki sen huvilansa ullakolle.

Procopen suku ilmoitti lehdessä, että maksaa 20 000 markan löytö- ja vihjepalkkion tiedoista, joiden avulla teokset löytyvät. Parin päivän päästä he nostivat summan 40 000 markkaan. Keikan kolmas mies, autonkuljettaja, ilmeisesti tarttui täkyyn ja teki sopimuksen viranomaisten kanssa.

Elokuussa isäni ja Risto vangittiin ja passitettiin Hämeenlinnan läänin vankilaan. Taulut saatiin takaisin, vaikka osa metsään heitetyistä oli mennyt pilalle. Heiniin piilotetut hopeat isäni oli käynyt kätkemässä uuteen paikkaan, ja ne jäivät kadoksiin. Kirjoituskone oli myyty tamperelaiselle yrittäjälle.

Rikostoverinsa ilmiantanutta autokuskia ei syytetty mistään toisin kuin Biesen taulun ja kirjoituskoneen ostaneita miehiä, jotka tuomittiin sakkoihin.

Tarina Viikin kartanon suuresta taidevarkaudesta perustuu isäni *Alibi*-lehdelle antamaan haastatteluun ja osin perimätietoon.

Tapaukseen liittyy paljon legendoja. Yhden mukaan autokuski osti palkkiorahoillaan moottoriveneen, joka räjähti näyttävästi järvellä, ja mies kuoli. Isääni ja Ristoa epäiltiin turman järjestämisestä, mutta lopulta se todettiin moottorivasta johtuneeksi onnettomuudeksi. Autonkuljettajan elokuvamainen kohtalo kuulostaa kyllä dramaattiselta ja ilmiantajan karua kohtaloa alleviivaavalta.

Lisäksi moni isäni lähipiiriin kuulunut uskoo yhä, että saaliin joukossa oli myös Pablo Picasson taulu. Luulen, että isäni osasi liioitella, eikä maineen paisuminen haitannut häntä lainkaan. Päinvastoin.

Isäni ansioluettelossa suuri taidevarkaus oli lopulta melko lempeä teko. Hän sai siitä kuitenkin vuoden ja kahdeksan kuukauden vankilatuomion ja uuden lempinimen: Tampereen Picasso. Me Lehtisen lapset saimme elämälle uuden suunnan, sillä umpirehellinen äitini heitti isäni heti ulos elämästään ja vei perheensä kartanon mailta betonilähiöön, vuokra-asunnon muovilattialle.

Tämä kaikki tapahtui samana vuonna, kun minä synnyin, eli 1973. Olin ehtinyt nauttia kartano- ja ydinperhe-elämästä vain noin kolme kuukautta.

TESOMA

Olin vauhdikas lapsi, koko ajan menossa. En jaksanut keskittyä kovin pitkään mihinkään, ja aikuisiällä minulla diagnosoitiin tarkkaavaisuushäiriö ADHD. Mutta 1970- ja 1980-luvulla olin vain villi poika, siis todella villi. En kuitenkaan ollut mielestäni paha tai ilkeä, mutta olin sitäkin energisempi. Ilman kunnollista keskittymiskykyä olin kuin yliviritetty törmäysauto.

Ympärilläni ei ollut kovin montaa seesteistä hetkeä. Halusin jatkuvasti huomiota ja viihdyttää muita ja olin lahjakas näiden kahden yhdistelmässä eli koheltamisessa.

Muutaman vuoden ikäisenä kiipesin Tesoman päiväkodissa metallisen liukumäen päälle, joka oli tuotu sisälle talvisäilytykseen. Kalloni halkesi alastulossa ja jouduin sairaalaan. Siellä esiinnyin ja juttelin sängyssäni tuntemattomalle pariskunnalle, joka oli saapunut sairaalaan katsomaan sukulaistaan. He ihastuivat minuun ja myöhemmin äitiini ja toivat minulle uuden polkupyörän, kun olin päässyt sairaalasta kotiin. Se olikin lapsuuteni ainoa uusi polkupyörä.

En ollut ainoa kiipeilevä Lehtinen. Äitini kertoi, että isäni oli kuulemma roikkunut yhdellä kädellä yläkerroksen parvekkeen kaiteesta ja uhannut päästää irti, jos äiti jättää hänet. Tavallaan ymmärrän isää, sillä äiti oli mahtava nainen.

Joskus kysyin äidiltä, miksi hän oli mennyt aikanaan yhteen isän kanssa. Isä oli ollut äidin mielestä nuorena komea, naisten tavoittelema mies, joka käveli käsillään, pukeutui tyylikkäästi ja pyöri kartanoissa. Tavallaan ymmärrän myös äitiä.

Ilmeisesti vanhempieni ero ei ollut muutenkaan sopuisa, sillä minulle selvisi vasta aikuisena sairaalassa potilastiedotustani, että äitini oli vienyt minut yöksi Raholan lastenkotiin turvaan nukkumaan. Kun kysyin asiasta isosiskoltani, hän totesi: ”Olihan lapsuutemme risainen.”

Tesoman lähiöstä muistan vain kotipihaan lätäkön tuoreen kuraveden maun. Elämä, jonka muistan, alkoi neljävuotissyntymäpäivänäni keväällä 1977. Silloin muutimme Tesomalta Multisiltaan, toiseen tamperelaiseen matalan tulotason lähiöön. Se oli niin sanotusti muutto ojasta allikkoon, sillä Multisilta oli varsin katujätkämainen kasvualusta. Ihan hauska paikka, varsinkin sellaiselle vintiölle kuin minä, mutta ei siellä kovin monta Nobel-palkintoa pölyttynyt vuokra-asuntojen kirjahyllyissä.

Muuton kunniaksi äiti antoi meille lapsille kymmenen penniä, jolla sai lähikioskilta kymmenen irtokarkkia. Osa niistä ei ole vielääkään irronnut hampaistani. Startti oli hyvä.

Verkostoiduin nopeasti uudessa ympäristössä. Kiipesin päiväkodin pihassa leikkimökin katolle tähystämään ja kailotin kovaan ääneen, kenen isä tai äiti oli tulossa noutamaan lastaan kotiin.

Koulussa olin opettajien painajainen. Äitini teki kahta työtä, eikä hän enää pystynyt valvomaan kouluunlähtöjäni ensimmäisen luokan jälkeen. Toisen luokan ensimmäisenä koulupäivänä lähdin kouluun rullaluistimilla, vaikka en osannut edes luistella niillä. Kengät jätin kokonaan kotiin.

Olin hyvä liikunnassa ja urheilussa, mutta huono lukemaan, laskemaan ja ennen kaikkea keskittymään. Kirjat ja numerot eivät yksinkertaisesti kiinnostaneet minua lainkaan

koulussa tai kotona, mutta sen sijaan olin koko ajan liikkeessä – koulussa ja kotona.

Äitini veli Paavo Jaakamo eli Patse-eno oli löytänyt minulle mielestään täydellisen harrastuksen: hän vei minut ja isoveljeni Koo-Vee-seuran painisalille Ratinan stadionin uumeniin, Tampereen keskustan kupeeseen. Painimatolla saisin purkaa ja kanavoida loputonta energiaani muiden villien poikien kanssa. Ja mikä tärkeintä, paini oli halvin mahdollinen harrastus: vuosimaksu oli vain muutaman markan.

Se ei ollut rakkautta ensisilmäyksellä. Olin ekaluokkalainen, painoin reilut 20 kiloa, eikä minulla ollut edes painitossuja. Painitrikookin taisi olla liian iso. Kuljin painiharjoituksiin linja-autolla, mikä vei paljon aikaa. Muistan vieläkin hyvin kauniin, lämpöisen kesäpäivän, jolloin tein loppuelämäni kannalta ratkaisevan valinnan.

Olin seitsemänvuotias ja lähdössä reppu selässä linja-autopysäkille ja painitreeneihin. Kaikki kaverini olivat menossa uimaan Peltolammin vanhalle rannalle, jonne kulki metsän läpi polku kotitalomme kulmalta. Me multisiltalaiset kävimme aina vanhalla rannalla uimassa, emme koskaan uudella rannalla.

Kavereillani oli jalassaan uimahousut ja kaulassaan pyyhkeet. He maanittelivat minua mukaansa uimaan kuin päivettyneet poikaseireenit. Uimaranta puhutteli minua väkevästi, houkutteli kovasti, sehän oli pikkupojan paratiisi. Toisessa vaakakupissa olivat tukahduttavan kuuma linja-auto ja painisalin kuri ja hikiset väännöt.

En halunnut tuottaa äidilleni pettymystä, hän oli ostanut minulle painimatkoja varten jo bussikortinkin. Kaverieni vetoamuksista huolimatta lähdin painiharjoituksiin. Se oli ratkaiseva valinta elämässäni, käänteentekevä hetki. Juuri sen päivän harjoituksissa ihastuin tosissani painiin ja kaikkeen sen tarjoamaan yhteisöllisyyteen. Tiedän, että jos olisin antanut periksi ja lähtenyt uimarannalle, olisin antanut

periksi myöhemminkin, lähtenyt kaverien kanssa uimaan tai muuten vain koheltamaan, ja paini olisi jäänyt. Se olisi tarkoittanut, että lähiöstä olisi tullut koko elämäni, olisin jämähtänyt sinne. Paini sen sijaan oli porttini maailmaan, ulos betonilähiöstä metsän keskeltä.

En kokenut, että lapsuuteni olisi ollut kamalaa Multisillä. Päinvastoin. Mutta paini tarjosi jotain uutta ja mielenkiintoista: matkustelua, uusia kavereita, isähahmoja valmentajina. Paini toi kuria ja palkintoja, tunnustusta ja arvostusta. Yhtäkkiä minua keuhuttiin, mikä tuntui erityisen hyvältä, olin heti kelpo painija ja voitin kisoja.

Vaikka äiti teki kodistamme lämpimän eikä meiltä tavaltaan puuttunut mitään ehdottoman tärkeää, niin kyllähän minulta puuttui aika paljon – listan kärjessä oli tietysti isä. Ehkä toisena tuli arvostus. Sitä olen tavoitellut lapsesta lähtien, sillä tosiasia oli, että me seiskatalon Lehtiset emme olleet mikään ihailtu malliperhe.

Yksinhooltajaäitimme huolehti kolmesta lapsesta: sisikoni oli lievästi kehitysvammainen, minä olin arvaamaton ADHD-lapsi ja isoveljeni vielä minuakin tulisempi tapaus. Me veljekset muksimme toisiamme rutiininomaisesti. Vällillämme on aina ollut vahva tunneside, mikä ei tietenkään estänyt lyömästä toista nyrkillä kasvoihin. Usein riitamme eskaloituivat kotoa rappukäytävään, jossa jahtasimme murhanhimoisesti toisiamme vuoron perään.

Minulta puuttuivat myös isovanhemmat, joista vain äidin isä oli elossa, ja hänetkin näin vain kerran.

Olimme todella äänekkäitä lapsia, eikä koulunkäynti sujunut. Vähemmästäkin on jouduttu silmätikuksi. Tosin Multisillä meillä oli keskimääräistä parempi mahdollisuus sulautua joukkoon.

Meidän sisarusten keskinäinen dynamiikka oli mielenkiintoinen. Jo lapsuuden aamupalapöydässä sain nauttia reilun annoksen monimuotoista käytöstä ja kielenkäyttöä.

Siskoni ei juuri sensuroinut mielipiteitään, ja veljeni oli vielä minuakin värikkäämpi ja aktiivisempi puhuja. Taitoni tulla kaikenlaisten ihmisten kanssa toimeen juontaa juuri noista hetkistä.

Osittainen romanitausta, isäni synkeä maine ja avustus-kupongeilla ostetut vaatteet eivät varsinaisesti nostaneet statustamme. Isäni kun oli puoliksi romani, niin muita hieman tummempi ihoni kirvoitti ilkeyksiä lapsilta ja vanhemmilta.

Olin pienikokoinen, mutta en käpertynyt kuuntelemaan solvauksia, vaan olin aina fyysisesti valmis kohtaamaan haasteet. Kun minua haukuttiin päiväkodissa nuotiossa nuk-kuneeksi, kiipesin aidan yli hakemaan puunoksan, kiipesin takaisin päiväkodin pihaan ja paukutin menemään kuin Remu rumpuja.

Siitä se tavallaan lähti, olen aina kamppaillut oman paik-kani. Poikien ja miesten maailmassa sai rauhan, kun pudotti isoimman roikaleen. En kuitenkaan ollut lainkaan aggressiivinen, vaan pikemminkin hyväntuulinen ja -tahtoinen veijari, en vain alistunut uhan edessä. Kaava oli aina sama: minua paljon isompi poika nälvi aikansa, kunnes kyllästyin ja heitin kiusankappaleen vertauskuvallisesti roskapönt-töön ja suunsoitto ja töniminen loppuivat. Matkan varrella pöntötin kiusankappaleita, joista osasta kasvoi raamikkaita ammattiurheilijoita. Sitä jatkui pitkään – vielä varusmies-palveluksessa jouduin paketoimaan harteikkaan liigakiek-koilijan. Se oli ikävyyttävää puuhaa, ja suuntasin energiani mieluummin kaikkeen positiiviseen, kuten hauskanpitoon, kepposiin ja tyttöjen naurattamiseen, jatkuvasti edessä hää-möttävään valoisaan tulevaisuuteen.

Isäni teko aiheutti paljon häpeää, josta me kannoimme suuren osan. Koin lapsena, että meidät jätettiin yksin, isän puolelta sukua ei juuri yhteyttä otettu. Se tunne vain vahvis-tui vuosien myötä, ja leikkasin koko suvun pois mielestäni ja elämästäni. Onneksi äitini sisarukset auttoivat ja olivat

lähellä, mutta kauniisti sanottuna olimme taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti heikossa asemassa. Jotenkin tiedostin jo pienenä lapsena, että kaikki ympärillämme tiesivät sen.

Sieltä jostain pulppuaa haluni olla jotain, tarve ja tahto murtautua ulos harmaudesta ja näköalattomuudesta. En yksinkertaisesti suostunut siihen ankeaan muottiin – olin liian utelias, optimistinen ja nälkäinen kaikkia mahdollisia kokemuksia kohtaan.

Mutta mitä elämällä olisi ollut tarjolla kaltaiselleni pojalle, joka eli kaupungin vuokratulojen rykelmässä, jossa oli paljon lapsia ja vähän aikuisia? Minusta näki kilometrien päähän, että en pystyisi koskaan keskittymään pitkäkestoiseen opiskeluun tai tylsään suorittavaan työhön. Miesmalliksi olin liian lyhyt. Vankilassa lienee monia vertaisiani.

Painista sain seitsemänvuotiaana oikean suunnan elämälteni. Kävin sitkeästi kaukana keskustassa treeneissä ja kiinnityin lajiin vahvasti. Se ei ollut harrastelua vaan kiintymystä kaikkeen, mitä laji tarjosi. Valmentajat olivat vaativia mutta huumorintajuisia, oikeudenmukaisia ja turvallisia aikuisia miehiä, mitä parhaimpia roolimalleja.

Loppujen lopuksi painin ansiosta olen saavuttanut lähes kaiken mitä olen saavuttanut. Painiharrastus loi pohjan sille, että 40 vuotta myöhemmin pääsin nauttimaan samppanjaa Singaporen National Galleryn katolle miljardöörien seurassa.

Onneksi minulla oli jonkin verran liikunnallista lahjakkuutta ja intoa, ja pärjäsin painissa hyvin. Se on laji, jota ei jaksaa harrastaa kovin kauaa, jos häviää jatkuvasti. Voittaminen liimasi minut yhä lujemmin kiinni lajiin.

PALKINTO

Olen matkustanut moniin ihmeellisiin paikkoihin ja mitä ihmeellisimmillä kulkuvälineillä, mutta ehdottomasti paras ulkomaanmatkani oli ensimmäinen.

Me Koo-Veen painijat lähdimme kisamatkalle Ruotsiin vuonna 1981. Oli kahdeksanvuotias, ja painin 26-kiloisten sarjassa. Seura maksoi matkat ja ruuat, mutta juokseviin kuluihin, kuten makeisiin ja tuliaisiin, äitini antoi minulle 50 markan setelin ja sanoi, että sillä pitää pärjätä koko reissu. Katsoin ja ihailin pitkään suurta seteliä ennen kuin sujautin sen taskuuni.

Menimme Naantalista laivalla lahden yli ja jatkoimme linja-autolla Skövdeen, Länsi-Götanmaalle. Bussissa vaihdoin eväitä olympiavoittaja Pertti Ukkolan kanssa. Sain häneltä ilmakeivattua poroa, ja hän sai minulta äitini tekemän meetvurstileivän.

Voitin turnauksessa oman sarjani. Sarjan ykkönen sai valita itselleen palkinnon, ja yleensä turnauksissa suurimpien sarjojen painijat valitsivat ensin eli parhaat päältä, mutta Skövdessä jako aloitettiin pienimmästä päästä. Minusta.

Tuijotin palkintoja. Hmm... Minkä ottaisin? Palkintoja oli paljon, ja osa niistä oli arvokkaita: polkupyörä, nahkainen nojatuoli ja niin edelleen. Ruotsi oli vauras maa. Valmentajat

ja muut painijat huusivat ja osoittivat minulle kaikkein kalteimpia esineitä: ”Ota tuo!”

Lopulta näin kahdeksanvuotiaan silmilläni käytännöllisten ja hintavien esineiden keskellä kiiltävän ja kullanvärisen, vanhan lankapuhelimen mallisen säästöporsaan. Valitsin sen. Muut ympärilläni tarttuivat hiuksiinsa ja huusivat: ”Ei, Jussi! Ei sitä! Olisit ottanut tuon tai tuon!”

Keraaminen säästölipas oli käytännössä arvoton parhaisiin palkintoihin verrattuna, mutta minä pidin siitä. Seurakaverieni ja aikuisten kiivaista vaikuttamisyrityksistä huolimatta pidin myös pääni ja säästölippaan, mikä oli aavistuksen ironista, sillä jos jossain asiassa olen ollut koko elämäni patologisen surkea niin säästämässä. Se kullanvärinen säästölipas vain näytti hienolta.

Kun olimme paluumatkalla linja-autossa, muut kysyivät, että saisivatko he katsoa voittopalkintoani, kullanväristä ja puhelimen mallista säästölipasta. Tietysti. Annoin sen ihailtavaksi. Säästölipas kiersi linja-autossa ja palasi syliini täynnä rahaa.

Ostin laivan tax free -myymästä äidilleni Yves Saint Laurentin Opium-tuoksun, ison pullon. Myyjä ihmetteli, miten noin pieni poika osasi ostaa sitä. Se oli äidin lempituoksu. Ostin vielä suklaata ja keltaisen peltilaatikon lakritsia.

Kotona ojensin tuliaiset äidille. Äiti katsoi, että mitä hittoa. Sitten kaivoin vielä taskustani sen 50 markan setelin ja palautin äidille. Äitini kysyi, että miten tämä on mahdollista, ja kerroin äidille tarinan säästölippaasta. Olihan äiti otettu. Tunnistan vieläkin YSL:n Opiumin tuoksun, vaikka sitä ei enää niin paljoa käytetäkään.

Kyllä painisaavutuksistani kertyi äidille kulujakin. En halunnut, että äitini kävi katsomassa painikisoja, sillä pelkäsin häviötä ja siitä johtuvaa häpeää. Hän ei juuri koskaan nähnyt minun painivan, koska kielsin häntä tulemasta. Mutta sain sovittua äidin kanssa diilin, että aina kun voitan tai pääsen

mitaleille turnauksessa, saan valita itselleni pikkuauton kaupasta.

Kuukauden sisällä oli kolmet painikilpailut. Ensimmäisen turnauksen jälkeen äitini osti viimeisillä rahoillaan minulle leikkirekan. Toisesta kisasta tulini kotiin hihkuen. ”Voitin taas, lähdetään kauppaan ostamaan pikkuauto!” Voitin kolmannenkin kisan, mutta en enää saanut pikkuautoa, sillä äiti katkaisi sopimuksen yksipuolisesti.

Äitini oli lyhyt, mutta hänellä oli pitkät paksut hiekanväriset hiukset. Häntä sanottiin Mimmiksi. Hän teki melkein koko työuransa palvelualalla, oli kukkakaupassa ja sen lisäksi siskonsa grillikioskilla töissä. Kaksi työtä ja kolme lasta oli yksinhuoltajalle haastava yhtälö, ja äidillä saattoi olla pikkuisen vaikeaa meidän aktiivisten lasten kanssa, mutta hyvin hän selvisi.

Olin äidin työpaikalla kukkakaupassa jo pikkupoikana auttamassa ja myöhemmin kukkatukuissa töissä. Opin kukaista paljon. Itse asiassa myin jo aivan naperona itse poimimiani kieloja.

Äitini oli huumorintajuinen ja rento heittäytyjä, joka piti orkesterimme tahdissa. Hän sai meidät lapset ymmärtämään, mihin on rahaa ja mihin ei, joten meille ei jäänyt katkeruutta, vaikka rahaa ei juuri ollut. Kotona tuntui onnelliselta, vaikka paljon puuttuikin.

Äitini oli kotoisin Karjalasta ja piti hyvästä ruuasta. Kaverit kävivät meillä mielellään, sillä hän tarjosi aina runsaasti ruokaa, erityisesti meetvurstileipiä.

Päihteitä kotiin ei tuotu eikä väkivaltaisia miehiä. Äitini ei edes tupakoinut, paitsi tansseihin lähtiessään saattoi vetää keittiössä hermosavut siskonsa Belmontista.

Äiti rohkaisi meitä aina ja tarjosi kaiken tarvittavan tuen, minkä pystyi: rakkauden, lämmön, ruuan, puhtauden. Hän vei vähistä rahoistaan meidät lomamatkallekin. Ainoa, mikä jäi uupumaan, oli yhteinen aikamme – kaksi työtä verottivat sitä rajusti.

Äiti piti meille kuria, oli lempeä auktoriteetti, emmekä me sekopäiset lapset koskaan haistatelleet tai kiroilleet äidille. Kerran äiti löysi minulta elektroniikkapelin, joka sai hänen hälytyskellonsa soimaan, sillä meillä ei ollut varaa sellaiseen. Hän näytti peliä minulle.

”Mikä tämä on?”

Murruin nopeasti ja tunnustin, että olin varastanut pelin Anttilan tavaratalosta.

Äitini ei tyytynyt siihen, että hän olisi moittinut ja huutanut, että älä enää koskaan varasta, vaan jouduin kohtaamaan tekoni. Meillä ei ollut autoa, joten matkustimme linjan 26 linja-autolla keskustaan. Anttilan tavaratalossa äitini etsi myyjän.

”Jussi, kerro hänelle, miksi tulimme tänne.”

Jouduin palauttamaan elektroniikkapelin myyjälle ja kertomaan, että olin varastanut sen ja pyytämään anteeksi. Olen äidille kiitollinen, että hän näki vaivaa opettaessaan minulle oikeudentajua.

Jussi Lehtisen elämä on kuin suoraan Hollywood-elokuvasta. Hänelle soitetaan, kun täytyy huolehtia maailmantähdistä, miljardööreistä, yritysjohtajista tai kuninkaallisen perheen jäsenistä. Hän vastaa asiakkaidensa turvallisuudesta, järjestää erittäin kalliita yksityisjuhlia ja lentää tuhansia kilometrejä vain vetämään tyhjän asunnon vessat.

Miten entisestä huippupainijasta kehkeytyi arvostettu concierge, VIP-palveluiden erikoismies? Lehtisen äiti oli kukkakauppias, isä taas alamaailmassa vaikutusvaltainen vanhan liiton rikollinen. Lehtinen valitsi kukat – ja palvelun. Värikäs, hauska ja koskettava tarina vie lukijan Tampereen Multisillasta maailmaan, jossa samppanja, upeat autot ja hotellit sekä auringossa kimalteleva Ranskan Riviera ovat arkisia kuin hapankorppu.

